

**REPUBLIKA HRVATSKA
DRŽAVNO IZBORNO POVJERENSTVO
REPUBLIKE HRVATSKE**

**KLASA: 013-03/16-01/29
URBROJ: 507/11-16-6**

Zagreb, 28. srpnja 2016.

Na osnovi članka 56. točka 3. u svezi članka 107. Zakona o izborima zastupnika u Hrvatski sabor („Narodne novine“, broj 66/15 – pročišćeni tekst i 104/15 – Odluka i Rješenje Ustavnog suda Republike Hrvatske, broj: U-I-1397/2015 od 24. rujna 2015., dalje: Zakon) Državno izborno povjerenstvo Republike Hrvatske propisuje

OBVEZATNE UPUTE BROJ Z V

**O PRAVIMA I DUŽNOSTIMA PROMATRAČA POLITIČKIH STRANAKA,
PROMATRAČA BIRAČA, PROMATRAČA NEVLADINIH UDRUGA I STRANIH
PROMATRAČA**

I. PRAVO PROMATRANJA

Pravo promatranja tijekom čitavog izbornog postupka pri izbornim tijelima imaju:

- promatrači političkih stranaka registriranih u Republici Hrvatskoj koje su predložile kandidacijsku listu, odnosno kandidata (u daljnjem tekstu: promatrači političkih stranaka),
- promatrači birača koji su predložili neovisnu listu, odnosno kandidata (u daljnjem tekstu: promatrači birača),
- promatrači nevladinih udruga registriranih u Republici Hrvatskoj kao udruge koje djeluju na području neovisnog promatranja izbornih postupaka, odnosno promicanja ljudskih i građanskih prava (u daljnjem tekstu: promatrači nevladinih udruga),
- promatrači međunarodnih organizacija koje djeluju u Republici Hrvatskoj (dalje: strani promatrači).

Kandidat na izborima ne smije biti promatrač na izborima za koje je kandidat.

II. IZBORNA TIJELA

Izborna tijela čiji su rad ovlašteni promatrati promatrači iz točke 1. ovih Obvezatnih uputa su:

- Državno izborno povjerenstvo Republike Hrvatske,
- izborna povjerenstva izbornih jedinica,
- općinska i gradska izborna povjerenstva,
- birački odbori.

III. DOZVOLA ZA PROMATRANJE

1. Promatrači političkih stranaka

Političke stranke mogu podnijeti zahtjev za promatranje izbora od dana objave zbirnih lista svih pravovaljano predloženih kandidacijskih lista u I.-XI. izbornoj jedinici te zbirnih lista svih pravovaljano predloženih kandidata u XII. izbornoj jedinici.

Zahtjev za promatranje izbora i popis promatrača podnosi se nadležnom izbornom povjerenstvu izborne jedinice na čijem se području namjeravaju promatrati izbori, najkasnije 5 dana prije dana održavanja izbora.

Obrazac zahtjeva za promatranje izbora dostupan je na internetskoj stranici Državnog izbornog povjerenstva Republike Hrvatske (dalje: Državno izborno povjerenstvo) www.izbori.hr.

U slučaju prijavljivanja više od 20 promatrača po izbornoj jedinici, Državno izborno povjerenstvo omogućuje podnošenje zahtjeva za promatranje izbora nadležnom izbornom povjerenstvu i sastavljanje popisa promatrača putem posebne aplikacije.

Pristup navedenoj aplikaciji (dobivanje lozinke) potrebno je zatražiti od Državnog izbornog povjerenstva putem elektroničke pošte dip@izbori.hr.

O korištenju aplikacije Državno izborno povjerenstvo će izdati posebnu tehničku uputu.

Službenu iskaznicu promatraču izdaje i uručuje općinsko ili gradsko izborno povjerenstvo za koje je prijavljen kao promatrač.

Promatrač je dužan imati vidljivo istaknutu službenu iskaznicu cijelo vrijeme promatranja izbornog postupka i rada izbornih tijela.

Ako nadležno izborno povjerenstvo promatraču nije izdalo iskaznicu, promatrač će se identificirati rješenjem nadležnog izbornog povjerenstva izborne jedinice i javnom ispravom na temelju koje se može nedvojbeno utvrditi identitet promatrača.

2. Promatrači birača

Predlagatelj ili osoba ovlaštena za zastupanje neovisne liste, predlagatelj kandidature kandidata grupe birača, odnosno birači nacionalnih manjina ili kandidat grupe birača mogu podnijeti zahtjev za promatranje izbora od dana objave zbirnih lista svih

pravovaljano predloženih kandidacijskih lista u I.-XI. izbornoj jedinici te zbirnih lista svih pravovaljano predloženih kandidata u XII. izbornoj jedinici.

Zahtjev za promatranje izbora i popis promatrača podnosi se nadležnom izbornom povjerenstvu izborne jedinice na čijem se području namjeravaju promatrati izbori, najkasnije 5 dana prije dana održavanja izbora.

Obrazac zahtjeva za promatranje izbora dostupan je na internetskoj stranici Državnog izbornog povjerenstva www.izbori.hr.

U slučaju prijavljivanja više od 20 promatrača po izbornoj jedinici, Državno izbornom povjerenstvo omogućuje podnošenje zahtjeva za promatranje izbora nadležnom izbornom povjerenstvu i sastavljanje popisa promatrača putem posebne aplikacije.

Pristup navedenoj aplikaciji (dobivanje lozinke) potrebno je zatražiti od Državnog izbornog povjerenstva putem elektroničke pošte dip@izbori.hr.

O korištenju aplikacije Državno izbornom povjerenstvo će izdati posebnu tehničku uputu.

Službenu iskaznicu promatraču izdaje i uručuje općinsko ili gradsko izbornom povjerenstvo za koje je prijavljen kao promatrač.

Promatrač je dužan imati vidljivo istaknutu službenu iskaznicu cijelo vrijeme promatranja izbornog postupka i rada izbornih tijela.

Ako nadležno izbornom povjerenstvo promatraču nije izdalo iskaznicu, promatrač će se identificirati rješenjem nadležnog izbornog povjerenstva izborne jedinice i javnom ispravom na temelju koje se može nedvojbeno utvrditi identitet promatrača.

3. Promatrači nevladinih udruga

Nevladine udruge mogu podnijeti zahtjev za promatranje izbora od dana stupanja na snagu odluke o raspisivanju izbora. Uz zahtjev za promatranje izbora nevladina udruge će dostaviti presliku rješenja o upisu u registar udruga.

Zahtjev za promatranje izbora i popis promatrača podnosi se nadležnom izbornom povjerenstvu izborne jedinice na čijem se području namjeravaju promatrati izbori, najkasnije 5 dana prije dana održavanja izbora.

Obrazac zahtjeva za promatranje izbora dostupan je na internetskoj stranici Državnog izbornog povjerenstva www.izbori.hr.

U slučaju prijavljivanja više od 20 promatrača po izbornoj jedinici, Državno izbornom povjerenstvo omogućuje podnošenje zahtjeva za promatranje izbora nadležnom izbornom povjerenstvu i sastavljanje popisa promatrača putem posebne aplikacije.

Pristup navedenoj aplikaciji (dobivanje lozinke) potrebno je zatražiti od Državnog izbornog povjerenstva putem elektroničke pošte dip@izbori.hr.

O korištenju aplikacije Državno izbornom povjerenstvo će izdati posebnu tehničku uputu.

Službenu iskaznicu promatraču izdaje i uručuje općinsko ili gradsko izborno povjerenstvo za koje je prijavljen kao promatrač.

Promatrač je dužan imati vidljivo istaknutu službenu iskaznicu cijelo vrijeme promatranja izbornog postupka i rada izbornih tijela.

Ako nadležno izborno povjerenstvo promatraču nije izdalo iskaznicu, promatrač će se identificirati rješenjem nadležnog izbornog povjerenstva izborne jedinice i javnom ispravom na temelju koje se može nedvojbeno utvrditi identitet promatrača.

4. Strani promatrači

Promatrači međunarodnih organizacija koje djeluju u Republici Hrvatskoj, kao i promatrači diplomatsko-konzularnih predstavništava u Republici Hrvatskoj, međunarodnih udruženja izbornih tijela te promatrači izbornih tijela iz drugih država dostavljaju Državnom izbornom povjerenstvu zahtjev za promatranje izbora najkasnije 5 dana prije održavanja izbora.

Obrazac zahtjeva za promatranje izbora dostupan je na internetskoj stranici Državnog izbornog povjerenstva – www.izbori.hr.

Državno izborno povjerenstvo će odobrenje za promatranje izbora bez odgode dostaviti međunarodnoj organizaciji ili stranom promatraču na adresu naznačenu u zahtjevu.

Državno izborno povjerenstvo će stranom promatraču kojem je izdalo odobrenje za promatranje najkasnije 3 dana prije održavanja izbora izdati *službenu iskaznicu*.

Strani promatrač kojem je od strane Državnog izbornog povjerenstva izdano odobrenje za promatranje i službena iskaznica, dužan je *službenu iskaznicu* predložiti izbornom tijelu čiji rad promatra.

Ako stranom promatraču nije bila uručena službena iskaznica od Državnog izbornog povjerenstva, tada je promatrač dužan izbornom tijelu čiji rad promatra dati na uvid odobrenje za promatranje izdano od Državnog izbornog povjerenstva.

Nakon što je izbornom tijelu strani promatrač predložio odobrenje za promatranje Državnog izbornog povjerenstva, predsjednik ili zamjenik izbornog tijela uručit će promatraču *službenu iskaznicu*.

IV. PRAVA I OBVEZE PROMATRAČA

Pravo promatranja izbora obuhvaća promatranje cjelokupnog izbornog postupka, a osobito glasovanje, rad izbornih tijela i uvid u cjelokupni izborni materijal.

1. Promatraču koji promatra rad izbornog povjerenstva je dopušteno:

- nazočiti radu izbornog povjerenstva za vrijeme održavanja sjednica te upozoravati na uočene nepravilnosti,
- stavljati obrazložene primjedbe na rad izbornog povjerenstva u zapisnik o radu izbornog povjerenstva ili ih u pisanom obliku priložiti zapisniku o radu tog izbornog tijela, te zahtijevati potvrdu o danoj obrazloženoj primjedbi na rad izbornog povjerenstva,

- zahtijevati presliku ili prijepis zapisnika o radu izbornog povjerenstva čiji je rad promatrao te
- ima pravo biti nazočan primopredaji izbornog materijala biračkom odboru od strane izbornog povjerenstva.

2. Promatraču koji promatra rad biračkog odbora je dopušteno:

- nazočiti radu biračkog odbora od pripremanja biračkog mjesta prije njegova otvaranja, za vrijeme glasovanja, prebrojavanja glasačkih listića i utvrđivanja rezultata glasovanja te ispunjavanja zapisnika o radu biračkog odbora,
- stavljati obrazložene primjedbe na rad biračkog odbora u zapisnik o radu biračkog odbora ili ih u pisanom obliku priložiti tom zapisniku, te zahtijevati potvrdu o danoj obrazloženoj primjedbi na rad biračkog odbora,
- zahtijevati presliku ili prijepis zapisnika o radu biračkog odbora čiji je rad promatrao,
- dolaziti i odlaziti s biračkog mjesta, ne remeteći postupak glasovanja i rad biračkog odbora te
- ima pravo biti nazočan primopredaji izbornog materijala izbornom povjerenstvu od strane biračkog odbora nakon što su utvrđeni rezultati glasovanja.

3. Promatrač je dužan:

- izbornom tijelu čiji rad namjerava promatrati predložiti službenu iskaznicu koju mu je izdalo nadležno izborno povjerenstvo,
- imati vidljivo istaknutu službenu iskaznicu za cijelo vrijeme promatranja izbornog postupka.

4. Promatračima nije dopušteno:

- ometati rad izbornih tijela,
- odgovarati na eventualne upite birača na biračkom mjestu, a u slučaju da mu se birač obrati, dužan ga je uputiti na predsjednika biračkog odbora ili njegovog zamjenika,
- tonski ili video snimati rad izbornog tijela čiji rad promatra,
- nositi oznake, značke, fotografije, promotivni ili drugi materijal samih kandidata, odnosno političkih stranka koji može utjecati na birače, na bilo koji drugi način aktivno ili pasivno utjecati na birače.

V. IZBORNA TIJELA

Izborna tijela dužna su promatračima navedenim u točki I. ovih Obvezatnih uputa omogućiti promatranje i praćenje svog rada.

Izborna tijela čiji rad se promatra ne smije isključiti promatranje, već smije samo ograničiti broj promatrača, ako nedostatak prostora ili drugi neotklonjivi razlozi ne dopuštaju istovremeno promatranje svim promatračima. Političkim strankama, biračima koji su predložili kandidate, nevladinim udrugama i međunarodnim organizacijama mora se omogućiti da imaju najmanje po jednog promatrača na biračkom mjestu ili pri izbornom tijelu.

Predsjednik izbornog tijela usmeno će opomenuti promatrača koji ometa rad izbornog tijela. Ako promatrač unatoč opomeni nastavi s ometanjem, predsjednik izbornog tijela ovlašten je naložiti njegovo udaljavanje.

Birački odbor vodit će računa da se glasovanje provodi neometano, uz puno poštivanje tajnosti glasovanja i sigurnosti birača. Ako je to nužno radi očuvanja reda i mira te radi nesmetanog odvijanja glasovanja, predsjednik izbornog tijela može zatražiti pomoć policije.

Birački odbor dužan je primiti pisanu primjedbu promatrača, priložiti je zapisniku o radu biračkog odbora i o tome izdati potvrdu.

Ove Obvezatne upute stupaju na snagu 30. srpnja 2016., a objavit će se u „Narodnim novinama“ i na internetskoj stranici Državnog izbornog povjerenstva www.izbori.hr.

PREDSJEDNIK
Branko Hrvatin, dipl. iur.